

Богдана Козаченко (Дана Пінчевська)

Для журналу АУРА.

Квітень 2009 рік Київ

Химерність ієрархії цінностей вітчизняного арт-ринку полягає у відсутності всіх і будь-яких нормативів, чим, зрештою, гармонійно ілюструє провідні засади філософії постмодерну. Епоха мистецтва на держзамовлення фактично минула, тому кожен окремо взятий митець наразі здатен досягнути особистої нірвани виключно завдяки здатності знаходити спільну мову з власним глядачем, котрого тепер іноді необережно визначають в якості цільовою аудиторією. Проте глядач кожного художника, попри термінологічні перверзії, був і залишається собою, - особистістю, чий уявлення про справжнє мистецтво уособлено в творах саме цього, і ніякого іншого митця. У цьому сенсі Сергій Савченко не тільки носій актуальної цінності, котру звичайно визначають формулою “блисуча кар’єра”, але й художник цілковито, сказати б, стовідсотково просвітлений.

Мірою всіх речей у живописі Сергія Савченко з 1990-х років дотепер була і залишається риса, властива меншості вітчизняних митців, котра радше асоціюється з мистецтвом західноєвропейським: це абсолютно послідовна і тому стерпна легкість буття. Цю легкість також можна визначити в якості межової невимушеності творчого почерку. Образний ряд у творах художника складається з численних мовчазних яскравих модельок, оточених кольоровими шатами, тканинами та предметами; включає приморські і міські, переважно львівські, краєвиди; композиційно врівноважені натюрморти; а також, - в циклах останніх років, - персональні та групові портрети представників свійських різновидів фауни, від кішок до бізонів включно.

Не слід вважати новиною визначення характеру творчості в якості наслідку світосприйняття митця, і, відповідно, одного із засобів репрезентації особистості художника. Спершу здається, що Сергій Савченко цікавиться світом, споглядаючи його радше з точки зору французької культури, - від літературно-філософського до живописного розуміння слова “культура” включно. Десь на рівні “всього французького” більшість з нас звикла з дитинства сприймати кращі вияви невимушеності та легкості, байдуже, побутового чи творчого висловлювання, погляду, жесту, etc. Саме на території Франції розташувався той пункт європейської мапи, де найчастіше зупинялись погляди львівських художників з початку ХХ століття. В цьому сенсі Сергій докорінно львівський художник, себто представник прозахідної живописної школи, котра послідовно охороняє власну територію від надміру зауважень, перебільшень, уточнень, патосу монументальності та інших родових ознак постардянського мистецтва.

Характеризуючи його живописні цикли, не можна замовчати: а) легкості живописної фактури, де кожен рух пензля фіксує абсолютну свободу художника у ставленні до подальшого зростання композиції; б) відсторонену іронію, не позбавлену певної цікавості до того, чи потече, і, якщо так, то куди саме, фарба на полотні; в) пересичену, ледь відчутну самоіронію, викликану чуттєвою насиченістю коштовного, ледь не занадто вишуканого колориту. Остання риса припускає порівняння стилістики живопису Сергія Савченко із, скажімо, *fine art*’ом Владислава Шерешевського, чий погляд на власних модельок включає не менш екзотичну відвертість, попри різницю поколінь художників. Очевидно, світоспоглядання успішних художників несподівано для них самих поєднується саме в тому ракурсі, де дійсність майже зовсім розчинено в безкінечній епікурейській розмові про таке гарне, таке коротке, таке минуще життя.

Взагалі з невимушеною людиною завжди легко спілкуватись, тому і з Сергієм Савченко все, здавалося б, просто: в основі світовідчуття легкість буття; в центрі творчості образ жінки, чия трактування заслуговують назви “Екзотичні птахи та рослини”; в центрі уваги місто, переважно Львів, або море, все одно, якої країни світу; творча біографія налічує близько п’ятдесяти групових виставок, більшість з яких закордонні, а також більше двадцяти виставок персональних; основа живописної манери акварельні властивості об’єктивної дійсності. Але.

Але зрідка Сергій відволікається від наведених вище прикмет часу, стилю, власного іміджу, і тоді в полі зору митця виникають: «Поля»; «Корови»; левкаси з циклу «Неістівні матеріали»; “С п р о б а п і й м а т и с я”; “Сліди”; тощо.

Графіка повертає художнику приватність, властиву вже не сучасному західноєвропейському, але суто львівському мистецтву, - приватність, інтонацію котрої, почувши раз, вже ніколи ні з чим не сплутаєш. Монохромна графіка, котра зрідка вихлюпується на поверхню останніх (зокрема, "Лісна, 44") живописних циклів, звучить серйозно, майже меланхолійно, перетворюючи, скажімо, свійську рогату худобу на узагальнених і спокійних первісних істот цілковито доісторичного, схоже, ще не заселеного людьми, світу. Можливо, повернення з чергового відрядження додому зайвий раз нагадує художнику яко не норми, то правила, котрі входять в особистий декалог більшості художників, - наприклад, ті, де сказано, що талант лише на 10 відсотків складається із натхнення, все інше залежить від щоденної праці, зокрема - уважного ставлення до студій з натури; що, де б ти не був, ти повертатимешся додому; що яскраві враження від буття рано чи пізно набувають вагомості думки про його історію.

Живописна алхімія легко перетворює втому на відпочинок; важкий настрій у колоритний жарт; рефлексію громадянина суспільства споживання - на вияв радості життя; серйозність інтонації на легкий, майже дитинний наїв уваги до краси предметного світу. Проте у нескінченному маскараді вітальності митець, щоб не втратити випадково власний голос, повинен пам'ятати, з чого все почалося.

Онтологія колориту Сергія схована в інтер'єрах Львова, статечному і спокійному світі, зосередженому здебільшого і на грі світла і тіні, де фортепіано чи стілець відкидає тінь, вагомішу за тінь реальної людини, меблі і будинки неушкодженими пережили ті чи інші імперії, залишивши собі рівно стільки гідності, скільки потрібно для тривання у вимірі мистецтва, а отже, взагалі за межами часу; у гармонійності поєднання кольорів, позбавлених надриву; у свободі розмовляти з випадковими і ні, і прошеними гостями так, як слід розмовляти з малознайомими людьми: ввічливо; уважно; погідно; легко; врешті, невимушено.